

ОЦІНКА ВОВНОВОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ ОВЕЦЬ

Калиниченко Галина

к. с.-г. н., доцент

Верланов Ілля

здобувач вищої освіти магістерського рівня

Кафедра технології виробництва продукції тваринництва

Миколаївський національний аграрний університет, Україна

Створення конкурентноспроможного вівчарства в значній мірі обумовлено використанням інтенсивних факторів розвитку галузі, до яких відносяться сучасні досягнення генетики, кібернетики і біотехнології. Це дозволить інтенсифікувати селекційний процес удосконалення існуючих і створення нових, більш високопродуктивних ліній, типів і порід овець. Особливого значення це питання набуває в тонкорунному вівчарстві, питома вага якого найбільш висока в загальному виробництві продукції вівчарства. Серед методів підвищення вовнової продуктивності важливе значення має визначення оптимальної долі кровності австралійських мериносів при поглинальному і відтворному схрещуванні з асканійською тонкорунною породою, а також встановлення селекційно-технологічної ролі маток у стаді, моделювання і прогнозування росту та розвитку тварин. В Україні розроблена регіональна система розведення овець тонкорунних порід, яка передбачає як використання чистопорідного підбору, так і отримання помісей оптимальної кровності за австралійськими мериносами [1, 2, 3, 4].

Організація племінної роботи повинна забезпечити в кінцевому рахунку гарантовану точність оцінки індивідуальної продуктивності і походження овець для досягнення високих результатів селекції у бажаному напрямку поліпшення вовнової і м'ясної продуктивності тварин [5, 6].

Дослідження проводили в умовах вівчарської ферми навчально-наукового практичного центру Миколаївського національного аграрного університету протягом 2024 року.

Комплексна оцінка овець за розвитком різноманітних ознак вовнової продуктивності здійснюється фахівцями у вигляді нормативно-передбачених класів і селекційного призначення тварин. Динаміка класів овець усіх статевікових груп наведена в табл. 1.

Несприятливі господарські умови у 2023 році і деяке послаблення в зв'язку з цим селекційної роботи в стаді призвело до погіршення комплексної оцінки овець кожної статевікової групи. В подальшому планується загальне підвищення класності стада овець і структури стада дорослих овець у відповідності до їх селекційного призначення.

Таблиця 1 – Розподіл овець за класами, %

Показник	Клас тварин	Рік	
		2022	2023
Барани-плідники	Еліта	100	100
Ремонтні барани	Еліта	100	100
Вівцематки	Еліта	58	60
	Перший	42	40
	Другий	-	-
	Всього	100	100
Переярки	Еліта	65	70
	Перший	32	27
	Другий	2	2
	Брак	1	1
	Всього	100	100
Ярки	Еліта	50	58
	Перший	42	35
	Другий	5	4
	Брак	3	3
	Всього	100	100
По стаду	Еліта	60,5	63,9
	Перший	36,9	33,7
	Другий	1,6	1,4
	Брак	1,0	1,0
	Всього	100	100

*дані сформовано автором

Питома вага елітних овець у 2023 році склала 63,9% (збільшення на 6,3%, ніж у попередні роки). Відповідно зменшилася питома вага поголів'я тварин першого класу на 9,0% для баранів на племпродажу та на 4,0% для вівцематок. В цілому елітні вівці і тварини першого класу складають в середньому по стаду у 2022 році 97,6% (більше за попередні показники у 2023 році на 0,9%). Високу класність мають вівці кожної статеві-вікової групи. Барани-плідники, що призначаються для використання в заводському стаді – тільки елітні. Таку ж класність мають ремонтні барани, яких відібрано для поповнення основного стада баранів-плідників (100% еліта). Однорічні баранчики для племпродажу у 2022 році представлені так: еліта – 65%, перший клас – 30%, другий – 3% і брак – 2%. Вівцематки будуть мати такий розподіл за комплексною оцінкою: еліта – 60%, перший клас – 40%. Переярки: еліта – 70%, перший клас – 27%, другий – 2%, брак – 1%.

Передбачається значно підвищити класність ярків. Значне підвищення чисельності елітних овець в стаді, особливо по групах молодняку (баранчики для племпродажу – на 26,7%, переярки – на 13,1%, ярки – на 27,3%), передбачається забезпечити за рахунок поліпшення годівлі тварин і удосконалення племінної роботи в стаді.

Згідно із завданнями досліджень нами було відібрано з чотирьох ліній баранів-річняків та ярків: №№ 227, 369, 517, яких розводять у стаді. Кількість

відібраних тварин з кожної лінії склала 10 голів. Метою досліджень стало виявлення високопродуктивних ліній, використання яких сприятиме підвищенню вовнової продуктивності овець.

Нами було вивчено продуктивні якості ліній № 227, 369, 517 за показником довжини вовни. Отримані дані наведено в табл. 2.

Таблиця 2 – Характеристика дослідного поголів'я за показниками довжини вовни, см

Статеві-вікова група	Лінія	Довжина вовни		
		$\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$	δ	Cv, %
Барани-річняки	227	11,0±0,39	0,77	6,45
	369	9,9±0,64	1,70	14,27
	517	10,9±0,69	1,83	15,43
Ярки	227	10,8±0,36	7,99	6,75
	369	9,8±0,40	9,00	8,28
	517	10,5±0,44	1,08	9,36

*дані сформовано автором

Характеризуючи отримані дані можна відмітити, що найкращі показники довжини вовни, як у баранів-річняків, так і ярки, виявлені у тварин лінії № 227, які переважають середні показники продуктивності відповідно на 0,5 см (4,5%). Достатньо добру довжину вовни мають барани-річняки та ярки лінії № 517. Слід відмити на те, що барани-річняки лінії № 517 за показником довжини вовни мають ступінь мінливості (15,43%). Це говорить про достатній генетичний потенціал тварин за даним показником вовнової продуктивності. Найгірші показники довжини вовни, як по баранах-річняках, так і по ярках встановлено у тварин лінії № 369.

Вовнова продуктивність овець крім довжини вовни характеризується такими показниками, як настриг немитого волокна та вихід митої вовни. У зв'язку з цим нами було проаналізовано рівень вище перелічених показників тварин різної лінійної належності. Отримані дані наведено у табл. 3.

Таблиця 3 – Характеристика дослідного поголів'я за показниками вовнової продуктивності

Статеві-вікова група	Лінія	Настриг немитого волокна, кг			Вихід митої волокна, %		
		$\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$	δ	Cv, %	$\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$	δ	Cv, %
Барани-річняки	227	4,9±0,35	0,94	20,80	47,2±1,27	6,14	10,89
	369	4,0±0,19	0,63	15,68	46,4±2,32	4,22	7,37
	517	4,0±0,23	0,70	17,73	48,9±1,47	4,65	11,72
Ярки	227	4,8±0,33	0,93	22,73	49,1±1,39	3,11	7,89
	369	4,1±0,36	0,81	16,46	47,2±2,53	6,73	5,27
	517	3,8±0,17	0,35	9,11	51,2±1,53	4,33	7,07

*дані сформовано автором

Аналіз отриманих даних показав, що подібна тенденція за кращим проявом показнику настригу немитого волокна встановлено для тварин лінії № 227 (4,9

кг та 4,8 кг). Крім цього за даним показником зафіксовано сильну ступінь мінливості (20,8% та 22,46%), що свідчить про високий генетичний потенціал тварин за даним показником.

За показником виходу митого волокна найвищі результати (48,9 кг і 51,2 кг) відповідно по баранах-річняках та ярках встановлено для тварин лінії

№ 517, хоча у тварин лінії № 227 дещо нижчі, але відмічається достатньо високий прояв даного показнику (11,72% і 7,07%).

У зв'язку з вищевикладеним слід вважати за доцільним використовувати кращих тварин ліній № 227 і 517 з метою підвищення їх вовнової продуктивності.

Список використаних джерел

1. Вівчарство України / В. М. Іовенко, П. І. Польська, О. Г. Антоненко [та ін.] ; за ред. В. П. Бурката. Київ : Аграрна наука, 2006. 614 с.
2. Вовченко Б. О. Прийоми підвищення вовнової продуктивності молодняка овець / Б. О. Вовченко, М. В. Козичар // Таврійський наук. вісник. 2001. Вип. 20. С. 68–73.
3. Ібатулін І. І. Вівчарство України в світлі тенденцій світового розвитку / І. І. Ібатулін // Ефективне тваринництво. 2014. № 2. С. 12–13.
4. Кущенко П. Т. Тонкорунні породи овець / П. Т. Кущенко, Л. С. Дьяченко, Л. С. Шелест. Київ : Урожай, 2013. 200 с.
5. Штомпель М. В. Технологія виробництва продукції вівчарства : навч. вид. / М. В. Штомпель, Б. О. Вовченко. Київ : Вища освіта, 2005. 343 с.
6. Жарук Л. В. Теоретичні основи управління якістю продукції вівчарства / Л. В. Жарук // Вівчарство. Нова Каховка : ПІЕЛ, 2009. Вип. 35. С. 197–201.